

Zobni amalgam in Minamatska konvencija o živem srebru

SPREJELA Generalna skupščina FDI, **septembra 2014 v New Delhiju v Indiji**

Področje uporabe

Ta izjava FDI piše o zobnem amalgamu za obnovo zob, v luči posebnih določb za postopno zmanjševanje njegove uporabe, ki je vsebovana v Minamatski konvenciji o živem srebru, iz leta 2013 ¹.

Opredelitve

Minamatska konvencija o živem srebru: mednarodna pogodba o rudarjenju, uporabi in trgovanju z živim srebrom.

Zobni amalgam: izdelek, ki vsebuje približno 50 % živega srebra, ki tvori intermetalne zlitine s srebrom, bakrom in kositrom.

Uvod

Zobozdravstveni karies ostaja ena najpogostejših bolezní po vsem svetu, čeprav je bil dosežen znaten napredek pri njegovem preprečevanju. Zobni amalgam se pogosto uporablja za popravila zob, ki imajo kariesna obolenja, predvsem zaradi svoje enostavne uporabe, ustreznih mehanskih in bakteriostatskih lastnosti ter stroškovne učinkovitosti. Amalgam je na voljo že več kot 150 let in ima eno najdaljših pričakovanih življenjskih dob v zvezi z neposrednimi restavratorskimi materiali, ki se uporabljajo za popravilo zob s kariesom. Čeprav je pri razvoju amalgamnih alternativ opravljenih veliko raziskav, noben univerzalni nadomestek trenutno ni na voljo. Zaradi tega morajo zobozdravniki zobni amalgam imeti na voljo kot možnost zdravljenja.

[Minamatska konvencija o živem srebru](#) je globalna pogodba za varovanje zdravja ljudi in okolja pred škodljivimi učinki živega srebra. Glavni poudarki vključujejo prepoved novih rudnikov živega srebra, postopno opuščanje obstoječih, nadzorne ukrepe proti zračnim emisijam in mednarodno ureditev neformalnega sektorja za obrtno in manjšo pridobivanje zlata. ¹ Konvencija poziva tudi k postopnemu pristopu k zobnemu amalgamu (del II, Priloga A), z večjim poudarkom zlasti glede preprečevanja,

raziskavah novih zobnih materialov in najboljši praksi upravljanja. FDI podpira določbe Minamatske konvencije o živem srebru².

Izjava

1. Varnost zobnega amalgama

FDI potrjuje glavni zaključek [izjave sindikata Svetovne zdravstvene organizacije o zobnem amalgamu](#) (PDF), ki jo je Generalna skupščina FDI sprejela leta 1997: Trenutni dokazi potrjujejo, da so sodobni zobozdravstveni materiali, vključno z zobnim amalgamom, varni in učinkoviti.³

Uradno stališče je vsebovano v naslednji FDI izjavi [Varnost zobnega amalgama](#), ki jo je Generalna skupščina FDI sprejela leta 2007.

2. Neželeni učinki zobnega amalgama

Možni škodljivi učinki zobnega amalgama so podrobno opisani v FDI izjavi [Možni lokalni škodljivi učinki amalgamskih restavradorjev](#), ki jo je Generalna skupščina FDI sprejela leta 2007.

3. Zmanjševanje zobnega amalgama

Minamatska konvencija zahteva postopno odpravljanje zobnega amalgama z določbami za spremljanje napredka. Zmanjševanje bo zahtevalo manjšo uporabo zobnega amalgama skupaj z ukrepi za:

A. Izboljšanje ozaveščenosti javnosti o pomenu ustnega zdravja in povezavo s splošnim zdravjem prek:

- Spodbujanja izobraževanja k razumevanju, da je ustno zdravje sestavni del splošnega zdravja.
- Spodbujanja sodelovanja med člani zdravstvenih poklicev, vladami, medvladnimi organizacijami, nevladnimi organizacijami in mediji za spodbujanje širokega razumevanja, da se lahko večina ustnih bolezni in njihovih posledic prepreči z enostavnimi posegi.

B. Povečanje poudarka na treh osnovnih načelih javnega zdravja pri ocenjevanju potreb, preprečevanju bolezni in spodbujanju zdravja:

- Z zagovarjanjem državnih zdravstvenih politik in programov, ki vključujejo spodbujanje ustnega zdravja, in preventivnih ukrepov na ravni prebivalstva, skupnosti, posameznikov in strokovnjakov.

- S spodbujanjem organiziranega sodelovanja med zainteresiranimi stranmi na vseh ravneh in sprejetja ponovljivih, zanesljivih ter dostopnih pristopov k celovitemu preprečevanju peroralne bolezni kot del preprečevanja drugih kroničnih, nenalezljivih bolezni ⁴.

C. Zagotavljanje, da sta zdravje in okolje zaščitena z varnimi praksami ravnanja prek izvajalcev zdravstvenega varstva, z učinkovitim ravnanjem z odpadki in ustrezno odstranitvijo zobnega obnovitvenega materiala (okolju prijazno upravljanje življenjskega cikla) s pomočjo:

- Poklicno tveganje osebja za ustno zdravje
Obstaja potencialno zdravstveno tveganje za oralno zdravstveno osebje zaradi izpostavljenosti živemu srebru, če delovni pogoji niso ustrezno organizirani. Uporaba ustreznih higienskih zahtev in postopkov za uporabo živega srebra v zobozdravstvenih ordinacijah bo znatno zmanjšala izpostavljenost živemu srebru. ³
Priporočila za ravnanje in odstranjevanje zobnega amalgama so podana v FDI izjavi [Smernice za higieno živega srebra](#), ki jo je generalna skupščina FDI sprejela leta 2007.
- Okoljska vprašanja
Živo srebro, ki se uporablja v zobozdravstvu, lahko onesnažuje okolje prek odpadnih izdelkov iz zobnih klinik. Na voljo je oprema za zbiranje kovinskih odpadkov, nastalih med umestitvijo in odstranjevanjem zobnega amalgama. Ustrezna tehnologija zbiranja in recikliranja je na voljo tudi za zmanjšanje onesnaženosti okolja z živim srebrom, vključno z onesnaženjem iz krematorija, ³ in sicer z namestitvijo emisijskih filtrov.
Priporočila o odstranjevanju zobnega amalgama so podrobno opisana v FDI izjavi [Upravljanje z odpadki iz amalgama](#), ki jo je generalna skupščina FDI sprejela leta 2009.

D. Zagotavljanje, da imajo zobozdravniki na voljo popolno dopolnilo tehnik, postopkov in zobnih obnovitvenih materialov. FDI:

- podpira koncept skupnih raziskovalnih skupin v državah in med njimi;
- spodbuja financiranje zobozdravstvenih raziskav;
- spodbuja uporabo polnilnega materiala brez živega srebra, kadar je to primerno;
- spodbuja raziskovalne programe v vseh znanostih, povezanih z zobozdravstvom;
- opozarja akademske in industrijske znanstvenike, naj spodbujajo razvoj in standardizacijo visoko kakovostne opreme, instrumentov, materialov in terapevtskih sredstev;
- zahteva, da državna zobna združenja FDI in zdravstveni organi podprejo ali začnejo z raziskovalnimi programi in postopki, ki spodbujajo te cilje. ⁴

E. Sodelovanje z zobozdravstveno stroko pri oblikovanju celovite globalne raziskovalne agende zobnih materialov, skupaj s širjenimi preventivnih pristopov. FDI spodbuja:

- tesno sodelovanje med zobozdravstveno stroko in raziskovalno skupnostjo;
- koncept zobozdravstvenih raziskav, ki temeljijo na praksi, da bi uporabili znanstvene ugotovitve v praksi in spodbudili interese znanosti o vprašanjih in težavah, povezanih z zobozdravstveno prakso;
- opravljanje poklica za sledenje napredku v znanosti. ¹

Nadaljnje branje

1. <http://www.mercuryconvention.org/Convention>
2. Resolucija o globalnem pravno zavezujočem instrumentu za živo srebro, ki jo je Generalna skupščina odobrila 31. 8. 2012
3. FDI izjava *WHO o zobnem amalgamu* (1997)
4. FDI izjava *Preprečevanje peroralnih bolezni* (2008)